

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, mo-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.503.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Obžalovanja vreden odgovor.

Papež Pij XI. je o božičnih praznikih 1931 izdal okrožnico »Luč resnice« kot zaključek proslav 1500letnice efeškega vesoljnega cerkvenega zbora, ki je proglasil versko resnico o božjem materinstvu Marijinem. V tej okrožnici je povabil od Rima ločene pravoslavne cerkve, da se zopet združijo z materno katoliško Cerkvijo, da bo zmaga in slava Marijina popolna. Na to od očetovske ljubezni skupnega Očeta vseh kristjanov navdihnjeno povabilo je poslala odgovor grška pravoslavna cerkev, koje vrhovni poglavar je grški patriarh v Carigradu. V tem odgovoru izjavlja grška pravoslavna cerkev, da priznava rimskemu papežu samo formalno častno predstvo, kakor je bilo priznано na efeškem cerkvenem zboru takratnemu papežu Celestinu. Več ne. Torej ne predstvo oblasti. Kot nekak razlog se v tem odgovoru navaja, da rimski papež Celestin ni hotel vladati tudi grško cerkev ter da ni izvrševal oblasti nad patriarhi v Carigradu, Antiohiji in Aleksandriji, torej nad poglavarji grške cerkve na vzhodu.

Kakšna pa so zgodovinska dejstva? Papež Celestin je vladal Cerkev od leta 422 do 432. Za njegovega vladanja je nastopil carigrajski patriarh Nestorij s krivim naukom, trdeč, da Kristus ni pravi Bog in torej Marija ni Mati božja. Ko je ta nevarna kriva vera, ki bi bila izpodkopala temelje krščanstvu, se začela širiti po grški cerkvi, se je aleksandrijski patriarh sv. Ciril takoj obrnil na rimskega papeža ter mu nujno priporočal, naj to krivo vero obsodi in njeno razširjanje zatere. V svojem pismu je aleksandrijski patriarh poudaril, da tako ravna, »ker ga stari cerkveni običaj k temu obvezuje«. Ta patriarh grške cerkve torej izjavlja svoje prepričanje, da ima rimski papež po starem cerkvenem običaju, torej po cerkvenem pravu tudi grške cerkve pravico in dolžnost, skrbeti za čistost vere tudi v grški cerkvi. Ali ni torej imel papež Celestin kakor njegovi predniki oblast nad grško cerkvijo? To oblast je priznal sam carigrajski patriarh Nestorij, ker se je v dveh pismih obrnil na najvišjo učečo oblast Cerkve, na papeža, da bi ga pridobil za svojo krivo vero. To se mu kajpada ni posrečilo, marveč je papež Celestin na cerkvenem zboru v Rimu leta 430 obsodil Nestorijev nauk ter mu zapretel, da ga bo kot nadškofa in patri-

arha odstavil ter iz Cerkve izobčil, ako ne prekliče svojega krivega nauka tekom 10 dni po prejemu tega dekreta. Naslednje leto (431) je bil v Efezu v Mali Aziji vesoljni cerkveni zbor, ki je v navzočnosti papeževih zastopnikov sprejel papežev nauk ter izvršil njegovo obsodbo, izrečeno nad Nestorijem. Papež je z največjo pozornostjo zasledoval razvoj dogodkov v grški cerkvi in njegovemu prizadevanju se je posrečilo pomiriti razburjene duhove ter zopet vzpostaviti mir in slovo v grški cerkvi.

Prelistajmo v zgodovini grške cerkve 400 let, ki spričujejo oblast rimskega papeža nad grško cerkvijo vso to dobo. Ustavimo se pri letu 857. V Carigradu je vladal cesar Mihael III., za kojega je opravljal vladne posle njegov stric Bardas, ki je odstavil takratnega carigrajskega patriarha Ignacija ter postavil za carigrajskega nadškofa svetnjaka Focija, ki je bil nato posvečen za škofa. Focij je bil vsiljenec proti pravemu patriarhu Ignaciju, ki je moral v prognanstvo. Focij se je obrnil na rimskega papeža Nikolaja I. s prošnjo, naj ga prizna za patriarha. Papež pa ni hotel priznati Focija, marveč je zahteval, da se mora zakoniti patriarh Ignacij vrniti na svoje nadškofovsko mesto. Nato je Focij začel borbo proti rimskemu papežu in katoliški Cerkvi z namenom, da odtrga

grško cerkev od rimo-katoliške. Takrat se to še ni posrečilo, marveč je naslednik Mihaelov cesar Bazilij Focija dal zapreti v nekem samostanu. Patriarh Ignacij, ki se je vrnil na svoje mesto, in cesar sta se v pismih obrnila na »edinega zdravnika, ki se nad vse odlikuje in je za vse brez izjeme določen, na rimskega papeža«. Ta je poslal v Carigrad svoje zastopnike, ki so predsedovali na 8. vesoljnem cerkvenem zboru v Carigradu leta 869, kjer je bil Focij izobčen. Kar je započel Focij, to je 200 let pozneje dovršil carigrajski patriarh Mihael Cerularij, ki je leta 1043 postal patriarh ter zapeljal grško cerkev v razkol in odpad od Rima.

Prelistajmo zopet 400 let v zgodovini grške cerkve. Ustavimo se pri letu 1453. Turki so grškemu cesarju vzeli pokrajino za pokrajino. Poslednji grški cesar Konstantin XI. je prosil papeža Nikolaja V. pomoči. Papež je poslal svoje zastopnike v Carigrad in 12. decembra 1452 je bila v veličastni cerkvi sv. Modrosti sijajna svečanost, ki naj bi manifestirala slovo med grško in latinsko cerkvijo. Takoj so se dvignili nekateri menihi ter začeli hujskati proti name-ravani zvezi z Rimom. Pridobili so množico, ki je začela zabavljati proti rimskemu papežu, kateremu so mornarji po gostilnah v pristanišču želeli pogubo. Sam veliki admiral grškega brodovja Notaras je izrekel geslo: »Rajše vidim v Carigradu Mohamedov turban kakor pa papeževo tiaro (krono).« To geslo so prevzele množice ter ga s hrupom in šumom razširjale po carigrajskih ulicah. Rajše Mohamedov turban! Kmalu je prišel. Dne 6. aprila 1453 je sultan Mohamed II. prišel z veliko vojsko pred Carigrad. Po hrabri obrambi je mesto padlo 29. maja 1453 v roke turških zmagovalcev. Veličastna cerkev sv. Modrosti je bila spremenjena v turško mošejo, križ se je umaknil turškemu polumescu! Grška pravoslavna cerkev je prišla v odvisnost turške oblasti. Nad cerkvijo sv. Modrosti v Carigradu še vedno kraljuje turški polumesc.

Ali ni nauk zgodovine dovolj jasen? Kdor pa ne razume preteklosti, njega naj bi učila sedanost! Največja pravoslavna cerkev, to je ruska, bojuje sedaj smrtni boj ne proti Turku, marveč proti še hujšemu nasprotniku krščanstva, proti brezbožnemu boljševizmu. Bo-li ruska pravoslavna cerkev vzdržala ali pa bo nad njo zmagala boljševiška brezbožnost? To je vprašanje življenja ter smrti. Vseučiliški profesor v Münche-

Bivši dolgoletni francoski zunanji minister Briand (levo) in ministrski predsednik Laval (desno), ki je sedaj zunanji minister Francije.